

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВИТИ
Кафедра дошкільної освіти і соціальної роботи**

Назва освітнього компонента <i>Нормативний/вибірковий</i>	Основи наукових досліджень Нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр Початкова освіта. Інклюзивна освіта
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2020-2021/ II семестр / 1 курс
Викладач	Москальова Людмила Юріївна, Атрошенко Тетяна Юріївна
Профайл викладача	http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial-2/navchalno-naukovij-institut-sotsial-kafedra-sotsialnoyi-roboti-sotsialno/sklad-kafedry-sotsialnoyi-roboty-sotsialnoyi-pedagogiky-ta-doshkilnoyi-osvity/moskalova-lyudmyla-yuriyivna/ http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial-2/navchalno-naukovij-institut-sotsial-kafedra-sotsialnoyi-roboti-sotsialno/sklad-kafedry-sotsialnoyi-roboty-sotsialnoyi-pedagogiky-ta-doshkilnoyi-osvity/atrosenko-tetyana-yuriyivna/?preview_id=15635&preview_nonce=ee51bbaf3b&thumbnail_id=1&preview=true

Контактний тел.	(0619) 44-04-59
E-mail:	moskalevalu1@gmail.com tania.skadi@gmail.com
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=856
Консультації	<i>Очні консультації:</i> згідно графіку роботи кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького.

1. Анотація

Предметом вивчення освітнього компоненту є сучасні уявлення про структуру і цілісний зміст системи наук. Розглядається наукова діяльність як важлива складова суспільно-економічного і політичного життя в Україні, специфіка організація науково-дослідної роботи у закладі вищої освіти, особливості організації наукових досліджень та їх апробації.

2. Мета та завдання освітнього компонента

Метою освітнього компоненту «Основи наукових досліджень» є підготовка висококваліфікованих фахівців в галузі початкової освіти, здатних до здійснення самостійного наукового дослідження проблем з навчання і виховання дітей, що виникають в практиці роботи, до прогнозування наслідків здійснюваних педагогічних впливів на дитину, вивчення та впровадження кращого передового досвіду.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнім компонентом

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Володіння однією з іноземних мов на рівні професійного і побутового спілкування.

Фахові компетентності:

ФК 10. Здатність демонструвати глибокі знання з методик та технологій навчання в початковій школі.

ФК 17. Здатність до організації взаємодії з профільними фахівцями щодо планування освітнього процесу.

4. Результати навчання

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 6. Впроваджувати прийоми мотивації, самомотивації на шляху до досягнення спільної мети, виявляти вміння адаптувати свою поведінку до прийняття системи цінностей іншого.

ПРН 7. Бути творчою та креативною особистістю, підвищувати рівень педагогічної культури.

ПРН 8. Працювати нетрадиційно, усувати формалізм і одноманітність у роботі.

ПРН 10. Користуватися сучасними педагогічними технологіями при підготовці і проведенні навчально-виховного процесу початкової школи.

ПРН 11. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

ПРН 13. Пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел та ефективного використання на практиці різних теорій в області комунікації.

ПРН 14. Здатність аналізувати та опрацьовувати нормативні документи з метою їх використання у професійній діяльності.

ПРН 25. Здатність реалізовувати сучасні методики навчання освітніх галузей, передбачених Державним стандартом початкової освіти, під час проектування уроку.

5. Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	18	18	54

6. Політика

- Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені практичні заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю як такого, що не виконав навчальний план. Якщо заняття було пропущене з поважної причини (лікарняні, мобільність тощо), здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати його у двотижневий термін після виходу на навчання.
- Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки однієї періодичної контрольної роботи (ПКР) протягом тижня або двох (залежить від розкладу) після його складання.
- Під час виконання практичних завдань здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності, які полягають у самостійності роботи над письмовими завданнями різних видів, коректному використанні інформації з інших джерел та уникненні плагіату, дотриманні правил опису джерел та оформлення цитувань. У разі виявлення проявів академічного плагіату в письмових роботах здобувача, вони повертаються йому на переробку або здобувачеві надається новий варіант завдання. Робота, у якій виявлено плагіат, не може бути позитивно оцінена.

7. Структура освітнього компонента

7.1 Структура освітнього компонента (загальна)

Кількість	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінок	Термін виконання
-----------	------	---	------------	----------	-------------	------------------

ГОДИ Н						
БЛОК 1. Сутність науково-дослідної роботи						
4	Тема 1. Організація науки та наукової діяльності в Україні	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.)	1, 5	Ознайомитися з нормативно-правовою базою	5	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 2. Організація науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі	Самостійна робота (10 год.)	2, 13			впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
4	Тема 3. Сутність наукових досліджень	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.)	14, 2, 8	Скласти таблицю «Специфічні форми викладу матеріалу дослідження»	5	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
4	Тема 4. Програма та категоріальний апарат	Лекція (2 год.)	1, 9, 15	З'ясувати сутність	5	впродовж другого навчального

	теоретико-прикладного дослідження	Практичне заняття (2 год.)		інтерпретації понять в основі побудови анкет		семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 5. Особливості наукового стилю	Самостійна робота (10 год.)	7, 11			впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 6. Інформаційно-комунікаційні технології у науковому дослідженні	Самостійна робота (10 год.)	4, 5			впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК 2.						
Специфіка методів наукового дослідження						
4	Тема 7. Методологія педагогічного дослідження	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.)	9, 14	Визначити, що являє собою методологія	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

10	Тема 8. Технологія створення джерельної бази дослідження та бібліографічного пошуку	Самостійна робота (10 год.)	4, 8			впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
4	Тема 9. Організація наукових досліджень	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.)	8, 12	Дослідити класифікацію наукових проблем	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
8	Тема 10. Опитувальні методи у педагогічному дослідженні	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	10, 15	Провести діагностику в групі	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
4	Тема 11. Технологія підготовки і проведення експериментального педагогічного дослідження	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.)	2, 6, 10	Визначити, у чому полягає емпірична перевірка стану експериментального і контрольного об'єкту до	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

				початку експерименту		
10	Тема 12. Ефективність наукових досліджень	Самостійна робота (10 год.)	3, 7, 10		5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
4	Тема 13. Апробація наукових досліджень	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.)	13, 14	Розробити презентацію «Способи апробації результатів дослідження»	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
4	Тема 14. Технологія написання наукової статті, доповідей, повідомлень, тез	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.)	5, 11	З'ясувати, які видання належать до науково-дослідних	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7. 2 Структура освітнього компонента (лекційний блок)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Організація науки та наукової діяльності в Україні	Організаційна структура і система державного управління наукою. Вища атестаційна комісія як керівний орган атестації наукових кадрів. Академія наук і її роль у організації наукових досліджень. Науково-

	дослідні інститути та наукові Центри. Галузеві Академії наук. Академія педагогічних наук. Громадські організації. Законодавчо-нормативне регулювання науки в Україні. Вимоги до науковця.
Тема 3. Сутність наукових досліджень	Основні завдання наукового дослідження. Види наукових досліджень. Форми наукового викладу матеріалів дослідження та їх характеристика. Основні види наукової роботи студентів у вищому навчальному закладі.
Тема 4. Програма та категоріальний апарат теоретико-прикладного дослідження	Складові програми теоретико-прикладного дослідження. Вимоги до програми теоретико-прикладного дослідження. Функції програми. Об'єкт і предмет дослідження. Інтерпретація понять. Гіпотеза дослідження, її види.
Тема 7. Методологія педагогічного дослідження	Пояснити поняття методології. Методологія як теорія. Її функції. Рівні методології. Методологія як сукупність методів дослідження. Проаналізувати поняття методу, техніки, методики, процедури дослідження. Методи теоретичного та емпіричного дослідження.
Тема 9. Організація наукових досліджень	Структура процесу наукового дослідження. Послідовність проведення наукового дослідження. Постановка теми або проблеми дослідження. Складання програми дослідження: обґрунтування теми, актуальності, новизни, мети, завдань, розробка гіпотези та плану дослідження. Опрацювання результатів дослідження. Теоретичний аналіз результатів дослідження. Упровадження результатів дослідження у практику. Вимоги до організації педагогічних досліджень.
Тема 10. Опитувальні методи у педагогічному дослідженні	Опитування як метод збору інформації. Поняття «інтерв'ю». Вимоги до інтерв'юера. Основні різновиди інтерв'ю. Етапи організації інтерв'ю. Бесіда в соціально-педагогічному дослідженні. Поняття про анкетування. Характеристика анкетних запитань. Основні правила побудови анкети. Основні етапи процесу тестування. Класифікації тестових завдань.

	Переваги та недоліки тестування. Вимоги до проведення тестових методик. Вимоги до експериментатора.
Тема 11. Технологія підготовки і проведення експериментального педагогічного дослідження	Поняття про педагогічний експеримент. Основні види педагогічного експерименту. Умови ефективного проведення експериментальної роботи. Структура експерименту. Основні помилками під час проведення експерименту. Підготовка до проведення експериментального дослідження. Особливості розробки методики експерименту. Характеристика етапів організації та здійснення процесу науково-педагогічного експерименту.
Тема 13. Апробація наукових досліджень	Поняття про науковий результат. Апробація та оприлюднення наукових результатів. Шляхи апробації. Наукові фахові журнали. Семінар, симпозіум, науково-практична конференція. Порядок проведення.
Тема 14. Технологія написання наукової статті, доповідей, повідомлень, тез	Наукова публікація. Поняття, функції, види. Реферат. Характеристика основних видів рефератів. Структура реферату. Рецензія. Доповідь. Тези наукової доповіді. Наукова стаття та її структурні елементи. Етапи роботи над статтею.

7.3 Структура освітнього компонента (практичні заняття)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Організація науки та наукової діяльності в Україні	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Тема 3. Сутність наукових досліджень	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Тема 4. Програма та категоріальний апарат теоретико-прикладного дослідження	Обговорення теми. Виконання тестових завдань

Тема 7. Методологія педагогічного дослідження	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Тема 9. Організація наукових досліджень	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Тема 10. Опитувальні методи у педагогічному дослідженні	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Тема 11. Технологія підготовки і проведення експериментального педагогічного дослідження	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Тема 13. Апробація наукових досліджень	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Тема 14. Технологія написання наукової статті, доповідей, повідомлень, тез	Обговорення теми. Виконання тестових завдань

7.4 Структура освітнього компонента (теми для самостійного опрацювання)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 2. Організація науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі	Організація вузівської науки. Види та форми науково-дослідної роботи у ВНЗ. Управління науково-дослідною діяльністю вищого учбового закладу.
Тема 5. Особливості наукового стилю	Історія виникнення наукового стилю. Поняття про науковий стиль. Характеристика підстилів. Характерні ознаки наукового стилю. Поняття «тезаурус». Основні види тезаурусу. Тезаурусний аналіз. Формалізований тезаурус. Синтетична та аналітична назва.
Тема 6. Інформаційно-комунікаційні технології у науковому дослідженні	Завдання інформаційного забезпечення. Інтернет як інноваційна технологія пошуку інформації. Основні функції та форми Інтернету.

Тема 8. Технологія створення джерельної бази дослідження та бібліографічного пошуку	Алгоритм наукового пошуку. Бібліографічний пошук інформації з проблем дошкільної освіти.
Тема 10. Опитувальні методи у педагогічному дослідженні	Характеристика анкетних запитань. Основні правила побудови анкети. Основні етапи процесу тестування. Класифікації тестових завдань. Переваги та недоліки тестування. Вимоги до проведення тестових методик. Вимоги до експериментатора.
Тема 12. Ефективність наукових досліджень	Впровадження результатів наукових досліджень. Наукова продукція. Поняття про ефект досліджень. Критерії ефективності науково-дослідних робіт. Характеристика соціального ефекту. Характерні помилки у виборі методів дослідження. Критерії правильності вибору методу дослідження.

8. Методи та форми контролю

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- усний;
- письмовий (перша та друга контрольні точки);
- тестовий контроль;
- практична перевірка під час практичних занять;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо)

Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перша та друга контрольні точки). Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання.

9. Критерії оцінювання відповідно до видів контролю

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час практичних занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), періодичного контролю. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт та оцінки за поточний контроль виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалою і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу

За семестр з курсу проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.

В рамках даного освітнього компоненту передбачена процедура визнання результатів навчання, які здобувач вищої освіти набув шляхом неформальної освіти і демонструє для визнання у процесі опанування даної освітньої програми. Процедура визнання здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://drive.google.com/file/d/14KeC_yldBuss-N0Q60DqWdwy9We1_uV4/view та шляхом визнання

результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, що регламентуються документом «Положенням про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» (від 28.08.2020 р., протокол №1) https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmQMu206ffea4Kjx3_Q/view та «Положенням про перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №1 від 28.08.2020 р.) <https://drive.google.com/file/d/1evp2PeqJTVk7IZSIWT9TgeGfyOU7hwSQ/view>

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30.

Десять тестових завдань по 1 балу – 10 балів.

Два розгорнуті питання по 10 балів.

Розгорнуті відповіді на 2 завдання оцінюються за 10-бальною шкалою.

10-9 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможній мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу..

8-7 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

6-5 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання.

4-3 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні.

1-2 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів: відповідь відсутня

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковий контроль з дисципліни «Основи наукових досліджень» відбувається у формі заліку. Залікова оцінка виставляється шляхом складання результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2).

10. Рекомендована література

основна література

1. Горбатенко І.Ю., Івашина Г.О. Основи наукових досліджень. Підручник. – Херсон, 2001.

2. Грищенко І.М. Григоренко О.М., Борисейко В.А. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. – К.: Київ. Нац. Торг. – екон. Ун-т, 2001.
3. Закон України "Про дошкільну освіту". - К.: Ред. журналу «Дошкільне виховання», 2001. – 33 с.
4. Ковалів Ю. Абетка дисертанта: Методичні принципи написання дисертації : посібник / Юрій Ковалів. – К. : Твім інтер, 2009. – 456, [2] с.
5. Колесников О.В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / О.В. Колесников. – 2-ге вид., випр. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 143 с.
6. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
7. Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Прима Т.А. Основы научных исследований: Учеб. Пособие / Под. ред. А.А.Лудченко. – К.: О-ва «Знания», КОО, 2000. – 114 с.
8. Матвеева Т.С. Курсова, дипломна, магістерська робота: етапи виконання, структура, правила оформлення, норми бібліографічного опису : методичний посібник для студентів / Т.С. Матвеева. – Харків, 2008. – 74 с.
9. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник / І.С.Пятницька-Позднякова. – К., 2003. – 116 с.
10. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів освіти. – К., 2000. – 260 с.
11. Сурмін Ю.П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація : навчально-методичний посібник / Ю.П. Сурмін. – К. : НАДУ, 2008. – 182 с.
12. Токмань Г. Курсова, бакалаврська, дипломна, магістерська роботи: Вимоги до змісту та оформлення / Ганна Токмань. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2001. – 62 с.
13. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: [навчальний посібник] / Г.С. Цехмістрова // Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. – 240 с.

допоміжна література

1. Гончаренко С., Нікало Н. Дисертаційні дослідження з педагогіки: діапазон наукових пошуків і проблеми якості // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2001. – № 2

2. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Менеджмент соціальної роботи» / Укладач: Г.С.Мільчевська. – Мелітополь: МДПУ імені Б. Хмельницького, 2013. – 26 с.
3. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: 2003. – 116 с.
4. Рудницька О.П., Болгарський А.Г., Свистельникова Т.Ю. Основи педагогічних досліджень: Навчально-методичний посібник. – К., 1998. – 144 с.
5. Сабитов Р.А. Основы научных исследований : учебное пособие / Р.А. Сабитов. – Челябинск, 2002. – 138 с.
6. Ушаков Е.В. Введение в философию и методологию науки : учебник / Е.В. Ушаков. – М. : Изд-во «Экзамен», 2005. – 528 с. – (Серия «Учебник для вузов»).
7. Шейко В.М., Кушнарєнко К.М. Організація та методика науково дослідницької діяльності: Підручник.: 3 – є вид., стер. – К.: Знання – Прес, 2003. – 295 с.
8. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: методичні поради / автор-упорядник Л.А.Пономаренко. – 2-е вид., випр. і доп. – К. : Редакція «Бюлетня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2001. – 80 с.

11. Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145- VIII із змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. № 1556-VII із змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Советы молодому ученому. URL: <http://shmain.ru/sovety-molodomu-uchenomu/osnovy-nauchnoj-etiki/nauchnyj-etiket.html>